

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — o-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 59.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Fašizem proti slovenski duhovščini

Slovenski jezik se je na Primorskem ohranil edino še v cerkvi in slovenska duhovščina deli usodo slovenskega ljudstva v Italiji. Slovenski duhovnik je še edini slovenski razumnik na deželi. Proti tej slovenski duhovščini so začeli fašisti velikansko gonjo. Pazijo na vsak korak slovenskega duhovnika, nadzirajo ga v cerkvi, v župnišču in na poti v mesto. Duhovnik pa izvršuje strogo cerkvene in državljanske dolžnosti in primorskim fašistom je težko, ker ga ne morejo zalotiti pri najmanjši nezakonnosti. Zato je fašistični tisk s toliko večjo slastjo pograbil za vrhpoljske dogodke. Spraviti slovenskega duhovnika v katerokoli zvezo s političnim umorom, to bi bil triumf primorskih fašističnih listov, ki jih slejkoprej pišejo frama-soni. Kakor je znano, ni hotel vrhpoljski župnik Papež takoj deti v sv. olje učitelja Sottosantija misleč, da gre za samomor; pokojnikova žena mu je namreč v prvem trenutku dejala, da se je mož sam ustrelil. Ko se je izkazalo, da je bil Sottosanti umorjen, mu je župnik takoj podelil zakrament sv. poslednjega olja. Fašistični tisk je stvar pograbil in srdito napadel župnika. Policija ga je odvedla v Vipavo, češ da ga mora zaščititi pred fašisti. Zadeva se je takoj razjasnila in vsakdo bi bil pričakoval, da bo fašistični tisk lokalno priznal svojo zmotno in prekralno žalitve. Toda kakor je že »Osservatore Romano« ugotovil, niso imeli fašistični listi toliko poguma, da bi priznali, da je župnik Papež storil svojo dolžnost. Fašistični čitatelj še danes ni informiran o resničnem stanju stvari. Na slovenskem duhovniku je ostal madež.

Toda to še ni bilo zadosti. Na ta dogodek so tržaški listi navezali novo gonjo proti slovenski duhovščini, ki je dosegla svoj višek v grdem napadu na goriško vladiko mons. Sedeja, ki ga je priobčil »Popolo di Trieste«, uradno glasilo fašistične stranke na Tržaškem in Goriskem. Gre torej za skrbno pripravljeno akcijo proti slovenski duhovščini in proti cerkvi kot takšni; kajti kdor napada katoliške duhovnike in škofo, napada tudi katoliške cerkev, pa naj bodo ti katerekoli narodnosti. Tudi italijanski katoličani so uvideli, da je naperjena ta gonja proti cerkvi in hvalevredno je, da se je poleg vatikanskega glasila postavil v bran slovenske duhovščine tudi »Avvenire d'Italia«, glasilo režimu prijaznih katoličanov.

Naj navedemo samo nekaj najbolj značilnih izbruhov fašističnega tiska proti slovenskim duhovnikom. »Fiamma«, glasilo fašističnih sindikatov, ki ga urejuje poslanec Domenighini, je dne 11. t. m. pisal: »Solze teh otrok (umornjenega učitelja) niso ganile vrhpoljskega župnika, božjega služabnika... Zanj ima italijanska kri drugačno barvo kot Kristusova... Pred izbero med žrtvijo in morilci se je odločil za poslednje. Tu imate primer, kako iz spoštovane obleke božjega služabnika postane hinavski talar, s katerim se zakriva notranja umazanost vrhpoljskega duhovnika. Čeprav se mu vrata ječe niso odprla, se mu vsled discipline z naše strani ne bo skrivil las; toda Kristus, ki je umrl iz ljubezni do vseh, ne bo trpel, da ti lomiš sv. hostijo s sovraštvom in lažjo v srcu. Ti nisi duhovnik, ti si lažnjivi krivoverni pastir. Tudi brez tvojega »Asperges« bi se Sottosanti dvignil tja gor, da pripoveduje o tvori nevrednosti katoliškega duhovnika.« Poslanec Domenighini je napisal v istem listu: »Kdo bi ne vpil od groze sprčo duhovnika, ki propoveduje sovraštvo v Kristusovem imenu ter odpušča človeški zveri, ki je izvršila brezbožen umor.« »Avvenire d'Italia« je izrazil g. poslanca, naj navede konkretne primere za svoje trditve. »Fiamma« je odgovorila, da jih je kronika tržaških listov polna... List seveda ne citira niti enega.

V članku »Etnična bonifikacija« pripoveduje »Popolo di Trieste« od 21. oktobra, kako je bila tržaška in goriška okolica pred vojno »skro po polnoma slovenska in vsled tega sovražna Italijanom, ker so jo tako vzgajali slovenski duhovniki.« Odnosaji med mestom in deželo bi lahko bili pristrani, piše omenjeni list. »Slovinci bi morda ne bili tako podli (malvagi), ako bi jim ne gospodarili in jih vodili duhovniki.« »Popolo di Trieste« od 23. t. m. pripoveduje, kako šempoljski župnik »fakinsko« podi iz cerkve nespodobno oblečene ženske. Prav ta list je tržaške Marijine družbe zatožil, da dobivajo bogve odkod denar. Pod naslovom »Kadar se imenuje po nemarnem božje ime« je »Popolo di Trieste« od 23. t. m. priobčil ogaben napad na sivolasega goriškega nadškofa mons. Sedeja, ki mu je prav te dni ob priliki njegovega godu izrazila vsa goriška duhovščina globoko vdano in mu častitala na vztrajnem delu za duhovno obnovo goriške dežele.

Fašistični list obžaluje, da ni izginil iz Gorice slovenski škof, kakor so izginili iz goriške knjižnice njegovi pastirski listi iz avstrijskih časov. Temu leži vzrok v »visoki cerkveni politiki, ki vidi v škofu Sedeju poročstvo, da ostane slovenske cerkev katoliška.« Če je slovenska duhovščina — piše list —, ki je v Jugoslaviji prišla v stik s pravoslavno, ostala v verski praksi še vedno katoliška, se je vendar v praksi ljudi, ki jedo in se oblačijo, v marsičem približala srbskemu pravoslavlju, bodisi ker hoče Živković rešiti Srbijo vseh jugoslovanskih sporov, torej tudi katoliških razlikosti, bodisi ker se slovenski katoliški duhovščini pozna, da je prišla na severu v stik s protestantstvom. Tako predstavlja goriški nadškof, ki je živel v Avstriji in je bil spovednik Franca Jožefa ter je v dogmatičnem pogledu pravi katoličan, s svojo povsem katoliško škofijo, ki sega tudi v Slovenijo, voz, ki veže eno manj z drugo bolj katoliško škofijo. Vsak uvideva, kako je njegovo delo zaslužno. Vendar medtem, ko da Bogu, kar

Likvidacija 500 letnega sovraštva

Grško-turška prijateljska pogodba — Velikanski pomen za balkansko politiko

Carigrad, 27. okt. as. Pozdravni streli na azijski strani pri vstopu v Bospor so v nedeljo popoldne pozdravili grško križarko »Hello«, na kateri sta se ministrski predsednik Venizelos in grški zunanji minister Mihaloopoulos pripeljala v Carigrad. Grška gosta sta takoj nadaljevala svojo pot proti Angori, kjer se bo v četrtek podpisal turško-grški prijateljski pakt poleg drugih važnih pogodb. Venizelosovemu obisku pripisujejo tukaj svetovni zgodovinski pomen, ker zaključuje, kakor poudarja turški ministrski predsednik, politično sovražstvo med obema narodoma. To je prvi obisk grškega vladnega predsednika pri turški vladi. Posebni pomen ima obisk radi okolnosti, da bosta grška državna praznovala v Angori narodni praznik turške republike. Svetovni zgodovinski pomen turškega in grškega zblizanja je videti posebno v tem, da iščeta obe državi osamosvojitve Balkana od zunanjih sil.

Atene, 27. okt. as. Turški zunanji minister Tevlik Rudži bej je dal zastopniku tukajšnjega lista »Etnos« izjavo, da turško-grški pakt izključuje sovražnosti med obema državama kakor tudi soudeležbo na vojni, ki jo je napovedala tretja država ali Turčiji ali Grčiji. Na ta način dajejo ravno sredozemske dežele ostalemu civiliziranemu svetu primer, kaj pomeni v resnici novi mir in prvič vidi svet iz pakta med dvema narodoma, da se da zagotoviti mir povsod tam, kjer vlada dobra volja ob jasnem pogledu na vse težkoče.

Angora, 27. okt. as. Venizelos in Mihaloopoulos sta danes dopoldne dospela v Angoro, kjer

so jih pričakovali ministrski predsednik Izmet paša, turški zunanji minister Tevlik bej in velikanska množica ljudi. Kolodvor je bil okrašen z grškimi in turškimi zastavami. Venizelos je potrdil, da težita Grčija in Turčija za sporazumom o pomorski razorožitvi. Osnovna misel tozadovne pogodbe bo, da mora vsaka država obvestiti drugo šest mesecev vnaprej, če bi nameravala zgra-

diti novo pomorsko bojno ednico.

Po prihodu grških ministrov v Angoro so se odigrali prizori pravčatega pobratimstva. Ko so zapustili državni kolodvor, je Venizelos položil svoje roke na Izmet pašove rame. Velikanska množica ljudi je pozdravljala prihod državnikov z ogromnim navdušenjem. Venizelos se je popoldne sestal v Mustafa Kemal in z Izmet pašo.

Politični pomen Bethlenovega obiska v Angori

Solija, 27. okt. as. Na svojem potovanju v Angoro je imel madjarski ministrski predsednik grof Bethlen, ko je prispel v Solijo, kratek razgovor z bolgarskim zunanjim ministrom Burovom. Ker pride novoporočeni kraljevski par najbrže 2. novembra v Solijo, bo grof Bethlen odložil svoj obisk v Soliji, ki ga je nameraval izvršiti tedaj v Soliji.

Carigrad, 27. okt. as. Madjarski ministrski predsednik grof Bethlen je danes dopoldne prispel v Carigrad. Zvečer bo nadaljeval svojo pot v Angoro. Dejstvo, da pade potovanje grofa Bethlena skupaj z obiskom grških državnikov, je zgolj slučajno, in si ga je razlagati z željo turške vlade, povabiti v svoje glavno mesto ob priliki narodnega praznika turške republike inozemske držav-nike. Kljub temu pa pripisujejo Bethlenovemu potovanju tukaj politično važnost in to radi vpra-

šanj madjarskih in turških odnošajev, ki so še nerešena, kakor tudi radi bodoče oblike balkanske meddržavne konstelacije. Sprava z Grčijo kakor tudi potek atenske balkanske konference je vzbudila zanimanje Turčije za načrt balkanske unije z izključitvijo tujih velesil. Turške želje je izrazil v intervjuju nedavno turški zunanji minister Tevlik Rudži bej, češ, da je treba pritegniti v balkansko zvezo tudi Madjarsko v smislu znane Bismarckovega izreka, po katerem so madjarska vprašanja rešljiva le, ako se pristete Madjarska k balkanskemu krogu. Tukajšnji politični krogi mislijo, da bo načrt bodoče balkanske zveze tudi predmet razgovorov turških državnikov z Venizelosom in Bethlenom.

Carigradski župan je priredil danes grofu Bethlenu na čast svečano kosilo. Popoldne si je madjarski premier ogledal mesto.

Nova rudarska nesreča V Meybachu 99 mrtvih in veliko ranjenih

Berlin, 27. oktobra. A. Wolf poroča iz Saarbrückna, da so večerj od petih popoldne potegnili iz rudnika v Meybachu 88 trupel. Še 11 trupel se nahaja v zabasanim rudniku. Zaradi hudega ognja, ki besni v rudniku, so morali ustaviti vsa reševalna dela.

Pariz, 27. oktobra. AA. Poročajo iz Saarbrückna, da je bila eksplozija v rudniku Meybach jako huda. Ponesrečeni rudarji so zasuti v premogovem prahu. Reševanje je jako nevarno in težko. Kako huda je bila eksplozija, se vidi iz tega, da je neko lokomotivo, ki tehta več ko 10 ton, vrglo 1500 korakov daleč.

Preiskava še ni dognala, kaj je bilo vzrok eksplozije. Rudnik Meybach je znan po tem, da je v

njem jako mnogo gorljivih plinov.

Saarbrücken, 27. okt. as. Število žrtev pri katastrofi v rudniku Meybach se je danes povečalo na 99. Pogrešajo še 7 rudarjev, ki ležijo na kraju, kjer je reševalcem pristop izključen. Reševalna dela so morali začasno prekiniti, ker vročina v jami preprečuje vsako delo. Reševalno moštvo popisuje grozne podrobnosti o položaju, v katerem so našli žrtve. Uprava rudnika je določila vsoto 200.000 frankov, da pomaga svojem ponesrečenec. Do sedaj je še vedno nepojasnjen vzrok, kako je moglo priti do eksplozije plinov.

Meybach se nahaja v Posaarju blizu Saarbrückna. Ozemlje je kakor znano zasedeno od Francozov.

Patrijarh srbske cerkve o mešanih zakonih

Belgrad, 27. okt. m. Patrijarh Varnava je v Sremskih Karlovcih, kjer zboruje arhijerejski zbor, dal izjavo, ki jo prinaša naša »Pravda«. V njej govori o zakonskem vprašanju in izjavlja:

Na dnevnem redu je končna ureditev o značaju zakona med katoliško cerkvijo in ostalimi veroizpovedi in pravoslavno glede na sklepanje mešanih zakonov. Pojavljajo se nesrečne zadeve, ki jim je treba storiti konec. Do sedaj smo lojalno priznavali mešane zakone, sklenjene v katoliški cerkvi. Toda primorani smo, da proučimo in reduciramo naše stališče, kajti katoliška cerkev nikakor ne priznava sklepov naše cerkve na temelju kanona 1063. Posledica tega je, da može katoliške vere zapuščajo svoje pravoslavne soproge in se napravi nesreča. Pred katoliškimi verskimi instancami tak zakon ni veljaven (?). Mož je svoboden za nov zakon. Njegova žena pa ne postane svobodna. O tem smo dolgo razpravljali. Zahteval

sem, da formuliramo naše stališče nasproti mešanim zakonem v rimsko-katoliški cerkvi. Ker so se pojavili slučajji, da je en zakonec prešel med adventiste, smo se odločili tudi nasproti temu zavzeti stališče. To je igra s svetinjo zakona. Stopiti v drugo vero in dati s tem povod za ločitev zakona! Ne, sklenili smo, da prosimo odgovorne državne činitelje, da z zakonom odredijo vsa medsebojna vprašanja in s tem napravijo konec abnormalnosti glede sv. zakona.

Sabor je sklenil glede disciplinskega postopanja, da sv. Sinod čimprej izdela pravilnik, ki bi veljal za vse naše pravoslavne svečenstvo. Sklenjeno je, da obsojeni svečenik ne izgubi posvečenje, temveč se samo suspendira.

(Op. ur. Izjava g. patrijarha vsebuje neke netočnosti. Ker pa je bila sprejeta po telefonu, si pridržimo razpravo o njej, dokler ne dobimo točnega besedila.)

Nadaljne učiteljske premestitve

Belgrad, 27. okt. m. Z odlokom prosvetnega ministrstva so premesteni še ti-le učitelji in učiteljice: Vižintin Rudolf iz St. Jurja v Ljuboje pri Celju, Vodenik Vera iz Slov. Bistrice v Ljuboje pri Celju, Nanut Viljem iz Znojli pri Litiji v Novo Shtišto pri Gor. Gradu, Ložar Franciška iz St. Jurja ob juž. žel. v Ljubno pri Gor. Gradu, Povžner Angela iz Krakarja pri Ogulinu v St. Jernej na Dolenj., Rot Leopold, šol. pravitelj, iz Konjic v Vitanje, Rot Gabriela iz Konjic v Rečico pri Gor. Gradu, Možina Albin iz Metlike v Trzču, Vehovec-Poznik Marjeta iz Begunj v Žuženberk, Sušnik Marija iz Dobropolj v D. M. v Polju pri Ljublj., Eržen Marica iz Begunj na Vič, Eržen Franc iz Banja Loke v Zgornjo Šiško, Otrin Maksimilijan iz Zagradca v Begunje, Jamšek Vida iz Sv. Lovrenca v Ptuj, Sekernik Maks iz Razgora v Konjice, Pirnat Terezija iz Šmarja v Borovnico, Sedevčič Ema iz Mute v Veliko Nedeljo pri Ptuj, Zener Vilim iz Ivanjcev pri Dolenji Lendavi v Senovo pri Rajhenburgu, Šiligoj Aleksander iz St. Jurja na Taboru za upravitelja v Turnišču. Povh Václav, uprav. pri Sv. Rupertu pri Celju v St. Jur na Taboru, Burdjan Karlina iz Slivnice v Šmarju pri Jelšah, Stefancjoza Andrej iz Kuzne pri Murski Soboti v Slovenjgradec, Legat-Jegelič Leopoldina iz Voznice v St. Vid nad Ljublj., Humer Rudolf iz Starega trga v Voznici, Bajde Viktor iz Luč v St. Vid nad Ljublj., Kokolj Franc iz Vel. Lašč v Kočevje. (Za točnost imen ne moremo jamčiti, ker so bila sprejeta po telefonu. — Ur.)

Ministri med narodom

Belgrad, 27. okt. m. Na svoji turneji so se ministri razdelili na dva dela. Ministri Srakvič, Preka in Šveglj so odšli v Bosno. Maksimović in Radičević pa sta odšla v Vojvodino, v Samobor in druga mesta. Tako prebivalstvo kot ministri, so povsod podali važne izjave.

Odlikovanje pri železnici

Belgrad, 27. okt. AA. Z ukazom Nj. V. kralja so bili na predlog ministra za promet odlikovani z redom Belega orla III. stopnje Dimitrije Srepolvič, generalni ravnatelj državnih železnic v Belgradu, z redom Belega orla IV. stopnje direktor državnih železnic v Zagrebu, Matko Schneler, Dimitrije Knežević v Subotici, z redom sv. Save III. stopnje dr. Jakob Borko, direktor državnih železnic v Ljubljani, Anton Dolinšek, načelnik pri direkciji v Ljubljani.

Nove državne zgradbe in domača industrija

Belgrad, 27. okt. z. Zveza naše kovinske industrije je predložila gradbenemu ministrstvu pismo glede na gradnjo novih državnih cest, železniških prog in železniških mostov v državi. V vlogi se prosi za zaščito domače kovinske industrije z ozirom na razmere v državi in z ozirom na stanje, v katerem se danes kovinske industrije nahajajo. Zveza kovinske industrije prosi, da se domači industriji oddajo mostovne konstrukcije. V slučaju, da bi se ta dela vršila na kredit, se gradbeno ministrstvo naproša, da določi čimkrajši izplačilni rok in sicer takega, ki najbolj odgovarja razmeram v naši državi. Dalje prosijo gradbeno ministrstvo, da podjetjem, ki bi se jim ta dela eventualno poverila, da iniciativo.

Dunajska vremenska napoved. Manj oblačno, vendar spremenljivo, mrzlo, vetrovno vreme. V severnih Alpah mestoma padavina.

„Delaj – sovraži – molči!“

Grozeč govor Mussolinija - Fašizem zahteva revizijo mirovnih pogodb Zgodba o zgubančeni Evropi in mladi Italiji

Rim, 27. okt. as. Pred impozantnim zborom uglednih voditeljev javnega življenja Italije je imel Mussolini danes velik govor. V njem je orisal splošni položaj Italije. Odločno se je obrnil proti mnemu inozemstva, da bi bil fašizem sedaj v razpadu. Fašistična stranka nikakor neče paktirati z bivšimi strankami predvojnega Italije. Zanimive so Mussolinijeve izjave o fašizmu kot mednarodnem pojavu. Formuliral je odločneje kakor doslej pomen italijanskega prizadevanja za revizijo mirovnih pogodb, pri čemer je omenil bajke o grozovitosti Nemcev za časa svetovne vojne. Odločno je izjavil, da Italija ne misli in ni nikdar mislila na napadalno vojno. Sicer pa ona realno računa z možnostjo eventualnega oboroženega spopada evropskih držav in zaradi tega se temu primerno oborožuje. S svojimi govorji namerava razkrinkati lažnivost ženevskih kričarjev, ki govorijo toliko o miru, pri tem se pa na tihem pripravljajo na vojno. Danes v Evropi je divja vojna. Ali ni to vojna, ako umorijo fašiste zato, ker so fašisti? Sicer je to moralna vojna, toda od te ni nikoli daleč do vojaškega spopada. Tudi od nas bodo govorili, da sekamo malim otročičkom ude, kot so govorili leta 1914. o Nemcih. S tem netižo sovraštvo proti Italiji, netižo mržnjo milijonov ljudi proti fašizmu, mržnjo proti fašistični revoluciji, mržnjo, ki nas dela ponosne in srečne. Antifašizem torej še ni izumrl.

povsod se bojuje proti fašizmu, povsod divja proti nam moralna vojna. Prisiljeni smo, zavojevati si zmago dan na dan. Ako tega ne bi bilo, bi bil fašizem že zdavnaj premagan. Po teh besedah je zagabil Mussolini obešen zvezek in zaklical: »Ali vidite tale zvezek? V tem se opisujejo dan na dan vse vojaške priprave za vojno. Tukaj imate od leta 1927. do 1930. našeto, kdaj in koliko orožja je bilo kupljenega itd. Ali ne mora to vzdržati italijanski narod? Ali se ne mora fašistična Italija oborožiti tako, kot to delajo drugi? Ponavljam, da najlepši govori ne bodo ustvarili resničnega miru, ako jim ne bodo sledila dejanja. Kadar bo beseda zadostovala, da odstrani nasprotja med narodi, bom pripravljen priznati, da ima beseda božanski pomen. Ponavljam, da naše oboroževanje ni namenjeno za napad, temveč za obrambo. Fašistična Italija ne bo nikdar iniciativno za vojno. Revizija mirovnih pogodb ni v interesu Italije, temveč v interesu vsega sveta. Ta revizija ni nekaj novega, ona je predvidena že v pravih Društva narodov. Kdo onečaščuje Društvo narodov? To so oni, ki so ustvarili v njem dve vrsti držav, oborožene in neoborožene. Kakšna pravičnost more vladati pri takem stanju pravice? Kako se naj zahteva, da bodo neoboroženi narodi zadovoljni?«

Nato je govoril Mussolini o italijanski podonavski in vzhodnoevropski politiki. Italija mora iz-

koriščati vsako ped svoje zemlje. To je gigantska naloga in je potrebna, kajti sicer bo italijansko ozemlje poplavilo tuje ljudstvo. L. 1950. bo Evropa stara in zgubančena. Samo Italija bo edina dežela mladosti. Ljudje bodo prihajali v Italijo, da vidijo življenje mladosti. Evropa bo mrtva. Zaradi tega morajo biti naši pogledi usmerjeni na vzhod. Tako je treba razumeti naše prijateljske odnose. Problem, ki sem jih postavil v Firenzi, ostanejo nadalje veljavni. Mi se moramo oboroževati, da nas drugi ne pogubijo, mi moramo varovati svoj prestiž.

Po kratkem opisu gospodarskega položaja se je obrnil na novega glavnega tajnika stranke in ga opozoril, da mora iztrebiti končno vse sledove stare miselnosti, kajti prostozidariji in drugi sovražniki fašizma se zopet zbuja. Vsak njihov korak je treba motriti z nezaupanjem. Fašistične vrste morajo biti še bolj strnjene.

Fašizem se pojavlja v vseh državah. Povsod ga eni preklinjajo, drugi blagoslovajo. Fašizem kot ideja povsod dobiva moč. Lahko predvidevamo fašistično Evropo, ako ravno manjka do izvršitve take Evrope prav mnogo.

Fašistična parola je: Delaj, sovraži in molči! L. 1932. se bo vršila v Rimu desetletnica fašistične Italije. Za tedaj napoveduje Mussolini velikansko zborovanje fašistov, kakor ga doslej ni bilo. Končal je svoj govor ob velikanskem navdušenju

Poljsko-ukrajinski odnosi

Pred nekaj meseci se je resno govorilo o poljsko-ukrajinski spravi. Če bi se pobotali Poljaki s svojo ukrajinsko manjšino, bi bilo onemogočeno nadaljevanje zlohotno in kverno poseganje Nemcev v slovenske zadeve. Ukrajinsko ozemlje pod Poljsko bi lahko postalo Piemont, ki bi dalo Ukrajincem v Sovjetski Ukrajini moči, da bi se osvobodili jarma boljševiških mogotcev v Moskvi. Ali boljševiki so znali uničiti njim nastavljen past in udariti z enim udarcem Ukrajince in Poljake. Najeli so nekaj ukrajinskih boljševikov in ukrajinskih narodnih prenaševalcev, ki so izvršili nekaj atentatov na predstavnike poljske oblasti in na poljske ustanove v ozemlju ukrajinske narodne manjšine.

Poljski odločilni krogi se ob teh graje vrednih dogodkih niso dali voditi od razuma, ampak so dali duška stari strasti mržnji do Ukrajincev. Zaprli so cele desetine najodličnejših ukrajinskih osebnosti, ki se jim do sedaj še ni mogla dokazati krivda. Zaprli so ukrajinske srednje in ljudske šole, razpustili ukrajinska prosvetna društva.

Kdor pozna fanatično ljubezen Poljakov in Ukrajincev do svojega naroda, ta si lahko predstavlja, kako vzemirjenje se je polastilo obeh taborov. Zato bi bilo treba samo odobravati korak poljske vlade, da je poslala vojaštvo v te kraje mirni razdraženo srčenovo gnezdo, če ne bi imela vojska značilne kazenske ekspedicije. Zakaj — ukrajinsko prebivalstvo mora samo vzdrževati te čete. Tako je v vaseh Brezanski in Bobrečina nad tisoč žandarjev in vojakov. Ti vojaški oddelki prevzamejo od civilnih oblastev vso oblast v svoje roke in uvaajo prekli s. Kamorkoli se bližajo te kazenske ekspedicije »mirne« ljudstvo, povsod se alihi jok in obupno vpitje. Da si reši goro življenje, beži ljudstvo kakor za turških napadov v gozdove in močvirne kraje, kjer se sedaj že kaže nastop zime.

Ce se vrše te kazenske ekspedicije proti ukrajinskim vsem, bi se še moralo dalo razumeti, nikakor pa ni mogoče najti niti besedice opravičila za postopanje proti tistim, ki razširjajo ljubezen in spravljivost. Kdo pač more dvomiti o lojalnosti in miroljubnosti studitov v Lvovu, kat. redovnikov vzhodnega obreda, kjer je nedavno eksplodirala bomba. Če zaspijajo ukrajinske kat. duhovnike, ki se ne brigajo za strankarsko-politične boje in so bili vedno lojalni državljeni, se s tem še bolj vzemirja že itak razburjeno ljudstvo, ki bi moglo ravno v svoji duhovščini najti tolažbo in pa človeka, ki bi edino mogel pomirjevalno vplivati. Razburjene strasti je še bolj razvnelo pri ekstremnih elementih in potro mirno ljudstvo, ko Pilsudski že tretjič ni hotel sprejeti nadškofa metropolita Septickega, ki je prišel posredovati za ukrajinsko ljudstvo.

Se več olja v ogenj prilivajo neodgovorni elementi. Tako so se protikulrajinske demonstracije poljskih visokoošolcev v Lvovu spremenile v demonstracije ukrajinskih narodnih institucij. Na piko so si vzeli najvišje kulturne ustanove. Zvečer po inštalaciji rektorja so se zbrali poljski dijaki v Kopernikovi ulici, odkoder so napadli ukrajinsko katoliško bogoslovno semenišče. Nato so odšli v ulico Potockega, kjer so napadli sirotišnico in samostan ukrajinskih sester bazilijank. Skozi okna so metali kamene, težko nad 1 kg. Sestre in sirote so se zbudile iz spanja, se skrivale pod postelje in na hodnike. Mnogo jih je ranjenih, ena sirota je padla vesle ran celo v nezavest, celoti so razbili 73 oken.

Slovinci in Jugoslovanci nimamo spora niti s Poljaki niti z Ukrajinci, ampak hočemo biti z obojima tridesetmilijonskima slovenskima narodoma v čim najbolj prijateljskih stikih. Zato iskreno želimo, da bi se odnosi med Ukrajinci in Poljaki uredili v duhu spravljivosti, kar bi bilo v korist poljskega in ukrajinskega naroda ter vsega slovensstva. -b-

Jugoslov. čebelarstvo

Belgrad, 27. okt. AA. Na zahtevu ministrstva za kmetijstvo je zveza jugoslovanskih čebelarstev društven poslala ministrstvu poročilo o delu čebelarstev v državi, članice zveze. Po tem poročilu je v zvezi vključenih osem društev, in sicer Srpsko pčelarsko društvo v Belgradu s 50 podružnicami in 1322 člani, čebelarsko društvo za Slovenijo v Ljubljani s 1853 člani, centralno čebelarsko društvo v Zagrebu s 1100 člani, hrvatsko slavonsko čebelarsko društvo v Osijeku s 1470 člani in več podružnic. Čebelarsko društvo v Vukovaru s 3350 člani, srpsko pčelarsko društvo v Rumi s 700 člani, jugoslovanska pčelarska zadruga v Dubrovniku s 390 člani in centralna čebelarska zveza v Sarajevu s 83 podružnicami in 590 člani. ■

Sofija pričakuje kraljevski par

Radostno razpoloženje bolgarskega ljudstva

Brindisi, 27. oktobra. AA. Včeraj je bolgarska kraljeva dvojica prispela v Brindisi. Sprejel jo je princ Piemontski. Ob 10.10 dopoldne se je kraljevska dvojica vkrcala na parnik »Car Ferdinand« ob navdušenem klicanju meščanov, ki se jih je zbralo več kot 60.000.

Sofija, 27. okt. AA. Bolgarska agencija javlja: Bolgarska prestolnica je bogato okrašena z zastavami v bolgarskih in italijanskih trobojnicah. Povsod se živahno pripravljajo za svečan sprejem bolgarske kraljeve dvojice. Na sofjski železniški postaji bo kraljevska dvojica sprejeta po članih vlade, diplomatskem zboru in drugih veleposojan-

svetnikov. Pred umetniškimi vrati, ki so jih postavili nalašč in ta namen v starim bolgarskem slogu, bo predsednik sofjske občine v krogu članov občinskega odbora voščil kraljevski dvojici dobrodoščilo. Nato odide kraljevska dvojica v cerkev Aleksandra Nevskega, kjer dobi blagoslov po pravoslavnem obredu. Od postaje pa do cerkve bodo postavljene čete, ki bodo kraljevski dvojici izkazovale čast.

V Sofijo so že prispeli mnogoštevilni delegati iz notranjosti države. Napovedani so še drugi delegati, ki pridejo v Sofijo pozdravit kraljevski par.

Španiji grozi gospodarski polom

Narod je izgubil zaupanje v vlado

Madrid, 23. okt. (Izv. od našega dopisnika.) Vaš dopisnik je že večkrat poudarjal, da zaenkrat republikanizem za Španijo ni nevaren, zato ker ostane samo v izobraženih krogih in ne more prodreti med širše plasti ljudstva. Preprostemu španskemu kmetu je vseeno, kdo mu je vladar, dokler ima brezskrbno življenje in mu pri vsej njegovi skromnosti ni treba še stradati. Danes pa je položaj toliko slabši, ker se nezadovoljstvo zelo širi, ker vre že pri gorskem kmetu v Galiciji ravno tako kot pa pri ribiču na od solnea ožganih obalah Andaluzije. Vzrok nezadovoljstvu je draginja, ki se s silovito enakomernostjo širi po vsej državi. Španski denar je ohranil samo še tretjinsko vrednost svoje zlate valute. Danes delavčev dnevni zaslužek ne zadostuje več za vzdrževanje ene družine. Španija se bliža danes zelo hitro onemu stanju, ki so ga poznale že druge države v Evropi, kojih denar je propadel. Ljudje izgubljajo tako žut varnost, v srce jim pa lega nezaupanje do vlade, katera je po ljudskem mnenju kriva vseh težav, ki padajo nanj. Narod, ki je ravno v Španiji tako brezskrben, se da begati od raznih alarmantnih vesti, ki v izobilici krožijo po deželi, povečane po stokratnem pripovedovanju. Danes je govor o komunističnih izgredivih, jutri o krvavih štrajkih v vele mestih, potem zopet o spopadih med republikanci in policijo. Nalašč za to postavljeni agenti še vzdržujejo nezadovoljnost na

umeten način. Vlada je danes izgubila zaupanje naroda in bi morala iti. Nikdo ne očita generalu Berenguerju, da je nepoštenjak, toda kadar pridejo velike težave, mora državnik združiti s poštenjem še bistro oko in prisotnost duha ter železno voljo. Berenguer pa napravi vtis, kakor da bi napravil vse, samo tega ne, kar ljudstvo pričakuje. Narod hoče državljanske svobost, on jih neče dati ali jih daje samo v curkih; narod želi energične politike v vprašanju draginje, Berenguer pa si ne upa nastopiti proti magnatom državne banke. Priti je moralo do sedanjega res težkega položaja, da je strmoglavil markija de Cabra, guvernerja državne banke, ki je odgovoren za sedanje katastrofalno stanje pesete.

Politične revolucije so sad dolgih priprav, gospodarske revolucije pa izbruhnejo nenadoma. Glad neče čakati. Španija se nahaja pred gospodarsko eksplozijo.

Stari politiki venomer hodijo v Madrid h kralju, da bi ga informirali o položaju. Zatrjujejo mu, naj zaupa svojem ljudstvu, ki ga v srečo ljubi, naj mu vrne svobost in naj prestriže propagando, ki jo vrše razni grobokopi, ki hočejo napraviti svoj dobiček iz gospodarske katastrofe Španije. Tukaj imamo vtis, da ne stojimo samo »na sodu polnem smodnika«, kot se je nedavno izrazil finančni minister Weiss, ampak da banketiramo v hiši, ki je začela goreti.

Revolucija v Braziliji zaključena

Nova vlada prevzela posle

Newyork, 27. okt. AA. Iz Rio de Janeira poroča »Associated Press«, da je v novi začasni vladi prevzel ministrstvo vojske general Leite de Castro, ministrstvo za zunanje zadeve in notranji resor pa Mello Franco.

Službeni krogi obžalujejo incident, ki ga je doživel parnik »Badenc«. Minister za zunanje zadeve je poslal obžalovalna pisma poslanstvu Nemčije, Španije in Poljske.

Poveljnik severnih čet general Tavera je zasedel Bahio. Mnogi so mu priredile navdušene aklamacije in so mu izjavile, da se ne bodo uprle temu, da dr. Vargas prevzame predsednišтво braziljske republike.

Lisbona, 27. okt. as. V Rio de Janeiru so izpustili vse politične kaznjence. Cenzura tiska in za inozemske brozave se je ukinila. Tudi v Sao Paulo so bile porušene tiskarne. Največji nemški list v Braziliji je bil prav tako uničen. Senator Magalhães de Almeida je bil aretiran. Postavil se je namreč

na čelo protirevolucionarjem. Baje je poneveril milijon državnega denarja.

Vargas - predsednik republike

Rio de Janeiro, 27. okt. AA. Splošno sodijo, da je smatrati revolucijo za zaključeno, ker je začasna vlada pozvala zastopnika liberalne stranke Vargasa, naj bi prevzel vodstvo države. Vargas bo danes prevzel svoj novi položaj.

Z današnjim dnem se je pričela demobilizacija federalne vojske.

Newyork, 27. okt. as. Danes dopoldne ob 11 je poskusila vojaška policija v Rio de Janeiru s pomočjo dveh vojaških regimentov izvršiti protirevolucijo. Padli so strelci. Polomljena so bila mnoga okna in prebivalstvo je bežalo iz mesta. Vse trgovine so bile zaprte. Istočasno poročajo o uporu prištevšev bivšega predsednika v Sao Paulo. Vendar se je revolucionarjem posrečilo zadušiti upor.

Predlogi tarifnega odbora

Izvozne tarife naj se znatno znižajo

Belgrad, 27. okt. zm. Tarifni odbor je predložil merodajnim čimteljem sklepe o znižanju tarifnih postavk za prevoz blaga po železnicah. Odbor je predlagal tudi ukrepe tarifnopolitične značaja, ki naj bi se uporabili za pospeševanje našega izvoza. V teh predlogih pa posebno zahtevajo znižanje tarifnih postavk za prevoz žita na splošno. Posebej pa na suhozemskih poteh do obmejnih mest in današnjih pristanišč. Pri znižanju naj posebno vzame v obzir izvoz preko domačih pristanišč in preko Gjevglje.

Glede pospeševanja sadnega izvoza je odbor

zahteval, da se tarifi za slive znižajo za 25% in da se tarifi za jabolka, hruške in grozdje znižajo za 20%. Enake zahteve je stavil glede izvoza orehov. Iz narodnogospodarskega stališča je odbor obrazložil svoje poglede glede znižanih ugodnosti za vse ostale predmete, ki jih izvažamo. Prav tako je zahteval znižanje tarife za sveže meso za 60%, za moko, mlečne izdelke, pletarsko blago, vino, les itd. Dalje je stavljen predlog za ugodnosti glede naših rudarskih proizvodov. Te predloge proučuje v prometnem ministrstvu posebna komisija, ki bo ministrstvu stavi la končne predloge.

Ratifikacija londonske pomorske pogodbe

London, 27. okt. as. Danes dopoldne se je vršila v locarnski dvorani Foreign Officea izmenjava ratifikacijskih listin londonske pomorske pogodbe. MacDonald je v kratkem nagovoru izjavil, da angleška vlada upa, da bo v kratkem omogočeno tudi Francoji in Italiji, katerih poslaniki so bili navzoči, pristopiti k podpisu londonske razorožitvene pogodbe.

Danes popoldne je japonski ministrski predsednik Hamaguchi govoril iz Tokia s predsednikom Združenih držav Severne Amerike Hooverjem v Washingtonu in s predsednikom angleške vlade MacDonaldom v Londonu potom brezplačne oddaje postaje. Njegov govor je bil na ta način razširjen po vsem svetu. Govor japonskega ministrskega predsednika je bil poslan brezplačno iz Tokia v Washington in od tukaj po transatlantskem telefonskem kablju v London. Predsednik Hoover je nato izjavil, da lahko v trenutku, ko posluša 200 milijonov njegovih podanikov, da izjavo o velikem veselju ameriške vlade za velik napredek na poti k razorožitvi, za napredek, ki ga predstavlja londonska pogodba. Razorožitev je up vsega sveta in je naša vsaj delen odmev v londonski pogodbi.

MacDonald je izjavil, da so postali po podpisu londonske pogodbe odnosi med Anglijo, Japonijo in Združenimi državami boljši kot kdaj prej.

Oton Habsburški bo izdal manifest

Budimpešta, 27. okt. as. »Reguli Ujszage« poroča z Dumaja, da bo Oton Habsburški na dan proglasitve svoje polnoletnosti, to je 20. novembra, izdal dva manifesta na avstrijski in madžarski narod, kakor tudi dve dekreta na madžarske in avstrijske člane habsburškega doma. V dekretih bo najavil svojo polnoletnost in dejstvo, da nastopa svoje pravice.

V manifestu na avstrijski narod bo Oton izjavil, da ne stopa še na avstrijski prestol, kljub temu pa vztraja na svojih pravicah na avstrijsko krono. V madžarskem manifestu bo izjavil, da ne stopa še na madžarski prestol, vendar pa prisega na ustavo, oziroma polaga tradicionalno madžarsko prestolno besedo in bo izjavil, da se ne odreka pravic madžarskega kralja.

Isto bo Oton poudarjal v dekretih na svojo rodbino. Doslej pa še ni odločeno, ali bo objavil manifeste in dekrete res na dan proglasitve svoje polnoletnosti, ali bo to odložil na poznejši termin.

Sneg na Češkem

Praga, 27. okt. z. V nekaterih delih Češke slovaške je zapadlo precej snega. Med Taborom in Voticam ga je 1 meter. Pri Pasovi pol metra, avtomobili so obtičali v snegu. Med Savam in Novim Selom je sneg zadržal tovrni vlak. Telefonske zveze so prekinjene.

Silne poplave v Mali Aziji

Ankara, 27. oktobra. AA. Radi deževja in poplav je bil posebno težko prizadet kraj Ismid, kjer je hudournik porušil 300 hiš. 70 oseb je našlo pri tem smrt. 17 ljudi pogrešajo in mislijo, da so postali tudi ti žrtve katastrofe. O poplavih poročajo tudi iz drugih krajev v Turčiji.

Odlikovanja

Belgrad, 27. okt. AA. Z redom Belega orla V. stopnje je odlikovan pomočnik železniške direktorije v Ljubljani Maks Klodič. Z istim redom IV. stopnje pa so odlikovani: Franjo Jelačić, Martin Košula, Emil Petek in Franjo Sircel, višji uradniki v Ljubljani; Franc Gorke, šef prometa v Zidanem mostu, Franjo Smerdu, šef prometa v Mariboru, Egon Tancig, šef prometa v Ljubljani, Karol Kozina, postajenačelnik v Mariboru, E. Baša, postajenačelnik v Zidanem mostu, August Ludevik, postajenačelnik v Ljubljani, gl. kol., Ivan Leden, Maribor, Anton Urbanja, Ljubljana, in Andrej Sircel, Maribor.

Olajšave za izvoz otrobov

Belgrad, 27. okt. AA. Na predlog zavoda za pospeševanje zunanje trgovine je generalna direktorija državnih železnic odobrila za otrobe in mlinske odpadke olajšave z vseh naših postaj do obmejnih postaj in do vseh morskih pristanišč. Za pošiljke desetih tisoč kilogramov velja olajšava vozarinske postavke št. 25, kar znaša 55% od dotedanjih prevoznih cen. Odobrena je olajšava za izvoz v Albanijo z vseh naših žitnih postaj, ki so objavljene v »Slobodnem vestniku« št. 44 z dne 25. oktobra, ter velja do postaje Ohrid in znaša 25% od dosedanje prevozne cene in se dovoljuje s povračilom voznine po predložitvi potrdila carinskih oblastev, da je bilo blago izvoženo v Albanijo.

Nemčija zvišala carino na žito

Belgrad, 27. okt. AA. Minister za zunanje zadeve je poslal ministrstvu za kmetijstvo akt Društva narodov, v katerem se sporu, da je nemška vlada povišala carino na žito. Zaradi nenormalnega padca cen žita je Nemčija povišala uvozno carino na žito od 15 na 28 in pol mark pri kvintalu.

Belgrajske vesti

Belgrad, 27. okt. AA. Z odlokom generalne direktorije državnih železnic so odobrene nove olajšave za žito, in sicer: za ječmen, mešano rž, pšenico, rž in koruzo. Pošiljke žita se morajo odajati v prevoz kot počasno blago. Vojarinske postavke se bodo uporabljale s povračilom carine.

Zagrebske vesti

Zagreb, 27. okt. p. Včeraj ob 10 dopoldne je imela Osrednja Hrvatska Katoliška narodna zveza proslavo 1500 letnice sv. Avguščina v veliki dvorani Sokola. Proslavi so prisostvovali odlični zastopniki javnih korporacij. V celoti jih je bilo navzočih okoli 2000 ljudi. Govorili so dr. Grce, dr. Bošković in dr. Zivković. Nato pa je sledila pevska točka.

Zagreb, 27. okt. p. Proti »Hrvatski Straži« je vloženih 17 tožb zaradi tega, ker je po belgrajski »Politiki« prinesla nekatere pasuse iz članka dr. Stoparja v vprašanju ostaline pokojnega Tonija Slegja. V časnikarskih krogih se pričakuje z velikim zanimanjem, kako bodo potekle razprave, ker se bodo istočasno vodili procesi tudi v Belgradu proti »Politiki« in v Osijeku proti »Hrvatskemu listu«.

Zagreb, 27. okt. p. Petanjek, ki je poneveril več milijonov in ki je izginil iz Zagreba, še do slej ni bil aretiran.

Hmeli

Zatec, 27. okt. as. Nakupovanje se nadaljuje po cenah od 400 do 600 Kč za 50 kg